

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΚΡΑΤΙΚΑ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΑ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ

ΤΕΛΙΚΕΣ ΕΝΙΑΙΕΣ ΓΡΑΠΤΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΣΧΟΛΙΚΗ ΧΡΟΝΙΑ 2015-2016

Μάθημα: Τουρκικά **Επίπεδο:** Ε5 **Διάρκεια:** 2.30΄ **Ημερομηνία:** 27 Μαΐου 2016

ΤΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΕΞΙ (6) ΣΕΛΙΔΕΣ
ΟΛΕΣ ΟΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΝΑ ΓΡΑΦΟΥΝ ΣΤΟ ΤΕΤΡΑΔΙΟ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ ΠΡΙΝ
ΑΠΟ ΚΑΘΕ ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΝΑ ΣΗΜΕΙΩΣΕΤΕ ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΕΡΩΤΗΣΗΣ

BİRİNCİ BÖLÜM: YAZMA

35 Puan

Lütfen aşağıdaki konulardan birini seçerek aşağı yukarı 200–220 kelimelik bir kompozisyon yazınız:

1. Walter Scott «Paranın öldürdüğü ruh, kılıcın öldürdüğü bedenden fazladır» dedi. Siz bu sözleri nasıl anlıyorsunuz?
 - Para insana mutluluk verebilir mi? Zenginlik ve mutluluk aynı yolda yürürler mi?
 - Para hırsı, insanı nereye sürdürebilir? Para için aşırı sevgi, ahlaki değerlerine kriz getirir mi?
2. Yeni çağ iletişim araçları eskiden çok değişik. (Güvercinle gönderilen mesajlardan sosyal medya sitelerine.) Size göre çağdaş iletişim araçlarının sayesinde insanların hayatı kolaylaştırıldı mı, yada insan yabancılığa ve yüzeysel ilişkilere sürdürüldü? Tartışınız.

İKİNCİ BÖLÜM: OKUMA ANLAMA

35 Puan

BİRİNCİ METİN

15 Puan

Lütfen aşağıdaki metni okuyup ona göre alıştırmaları yapınız.

Phileas Fogg

1872 yılında, Londra'nın Saville Sokağı 7 numaralı evinde Phileas Fogg adlı bir adam oturmaktaydı. Kimdi, neyin, nesiydi, kimse bilinmiyordu. Giyimi kuşamı yerinde, yakışıklı, kibar biriydi. Soyluları bağrında toplayan bir kulübün gözde üyeleri

arasındaydı. İngiliz olduğundan da kuşku yoktu, ama Londralı mıydı, bu belli değildi. Borsada, bankalarda ya da alışveriş yerlerinde gören olmazdı onu. Sahibi olduğu bir geminin kaydına rastlanmamıştı. Yönetim kurullarında da adı geçmezdi. Dönemin ileri gelenleriyle ilişkisi olmamıştı. Ne sanayici, ne tüccar ne de çift çubuk sahibiydi. Ünlü kulübelerin hiç birinde üye değildi, biri dışında.

O kulübe de böylesi birinin nasıl üye olduğunu sorarsanız, Baring kardeşlerin desteğiyle diyeceğiz. Baring kardeşler Londra'nın en ünlü bankacılarıydı ve Phileas Fogg'un da onlarla düzenli işleyen bir hesabı vardı. Kuşkusuz zengin biriydi Phileas Fogg, ama bu zenginliği nasıl edindiğini en iyi haber alanlar bile bilmiyordu. Kendisine de soracak değiller ya. Tutumsuz biri değildi, ama eli sıkı da sayılmazdı. Gerekli gördüğünde elini cebine atar, bunu da öyle gözlere sokarcasına yapmazdı.

Konuşkan olmadığı için çevresini saran bilinmezlik havası daha da arttı. Oysa yaşayışı ortadaydı. Hiç şaşmadan, büyük bir düzenlikle akıp giden bu yaşamda kimleri göze görünmeyen bir şeyler ararlandı. Çok gezip dolaşmış mıydı acaba?

Öyle olmalıydı, çünkü dünya haritası üzerinde pek az insan onun kadar şey bilebilirdi. En ücra köşeler üzerine bile bilgisi vardı. Yolunu yitiren gezginler hakkında ortaya atılan varsayımları öylesine kolay çürütürdü ki işitenler neredeyse onun altıncı bir duygusu olduğuna inanırlardı. Kuşku yok, çok gezip dolaşmış biriydi, hiç değise kafasının içinde...

İşin aslını ararsanız Phileas Fogg yıllardır Londra dışında adım atmamıştı. Onu biraz daha yakından tanıyanlar bile kulüple evi arasındaki dümdüz yolun dışında gördüklerini söyleyemezlerdi. Tek uğraşı gazete okumakla briç oynamaktı. Sessiz yapısıyla çok iyi bağdaşan bu oyunda sık sık kazançlı çıkar, ama bu kazancı kendi kesesine karıştırmaz, düşkünlere yardım için ayırırdı. Hemen eklemekte yarar var, Bay Fogg kazanmak amacıyla değil, oynamak için oynardı. Zorlukları alt etmek için bir savaştı oyunlar ona göre. Tam da yapısına denk düşen, kıpırdamadan, yorulmadan yapılmış bir savaş...

A. Lütfen metni okuduktan sonra doğru seçeneği işaretleyin.

10 puan

1. Parçaya göre «Phileas Fogg zenginliğini nasıl edinmişti?» sorusunun doğru yanıtı aşağıdakilerden hangisidir?

- a. Tutumluluğu sayesinde edinmişti.
- b. Çalışkanlığıyla edinmişti.
- c. Nasıl edindiğini hiç kimse bilmiyordu.

2. Aşağıdakilerden hangisi P. Fogg' un özel hayatıyla ilgili pek az şey bilinmesinin önemli nedenlerinden biridir?

- a. Sert oluşu, kimsenin ona yakınlaşmaması
- b. Konuşmayı seven bir kişi olmayışı
- c. Hiç yakın dostu olmayışı

3. «Hiç şaşmadan, büyük bir düzenlilikle akıp giden bir yaşamda» cümlesinde geçen -hiç saçmadan- sözünden ne alıyorsunuz?

- Ne yapacağını iyice düşünerek.
- Gidisini değiştirmeden.
- Şaşkınlığa kapılmadan.

4. P. Fogg'un çok gezip dolaştığı düşünülüyordu. Neden?

- Çok dil bildiğinden.
- Birçok gezgin tanıdığından.
- Dünyanın en ücra köşeleri hakkında bile bilgisi olduğundan.

5. P. Fogg briç oynuyordu. Bu oyunda sık sık kazançlı çıkmasının nedeni parçada neye bağlıyor?

- Fogg' un sessiz yapısının bu oyunla çok iyi uyum sağlanmasına.
- Bu oyunu çok sevmesine.
- Yıllardan beri bu oyunu oynamasına.

B. Lütfen aşağıdaki kelimeleri eş anlamlarıyla eşleştiriniz.

5 puan

1. şüphesiz	a. eli sıkı
2. cimri	b. zorlukları alt etmek için
3. hiç çıkmamıştı	c. adım atmamıştı
4. yoksullaşmışlara	d. kuşkusuz
5. güçleri azaltmak amacıyla	e. düşkünlere

İKİNCİ METİN

20 Puan

İYİ UYKULAR

A. Vücudumuzun, özellikle de beynimizin sağlıklı çalışması için uykuya gereksinim duyarız. Uykumuzun gelmesini bazı hormonlar sağlıyor. Peki, hormon nedir? Hormonlar vücudumuzdaki salgı bezleri tarafından salgılanan maddelerdir ve yaşamımızı sürdürmememizi sağlayan birçok kimyasal olayın gerçekleşmesinde rol oynar. Bazı hormonların kanımızdaki miktarlarının artması, uykumuzun gelmesini sağlar. Melatonin de bunlardan biri. **Gözünüzden uykunun aktığını** hissettiğinizde melatonin hormonu işbaşında demektir. Hava aydınlandığıdaysa melatonin daha az salgılanır ve uykudan uyanırız.

B. Uyku konusunda pek çok araştırma yapılmış. Bu araştırmaların sonuçlarına göre uyku, insana kaslarını ve diğer dokularını onarma, yaşlanan veya ölen hücrelerini yenileme şansı veriyor. İnsan beynine, hafızasındaki bilgileri düzenleme, gereksizleri unutma e arşivleme imkânı sunuyor. Bu nedenle bilim insanları uykunun öğrenmede ve bellek gelişiminde etkin olduğunu düşünüyorlar. Uykusuzluk problemi yaşayan kişilerin belleklerinin zayıflandığını ve öğrenme gücünün çektiklerini gösteren araştırmalar da var. Hepimizin uykuya gereksinimi var. Ancak gereksinim

duyduğumuz süreler farklı. Bu süreleri belirleyen pek çok etken var. Karakter özelliklerimiz, cinsiyetimiz ve yaşımız gibi. Uzmanlar bebeklerin günde 16-18, çocukların ve gençlerin 8-10, yetişkinlerinse 7-8 saat uyumaları gerektiğini söylüyor. Melatonin, büyüme hormonu adı verilen bir başka hormonun da salgılanmasını sağlar. Büyüme hormonu, hücrelerin yenilenmesinde ve gelişiminde rol oynar. Bu nedenle uzmanlar yeterince uyumanın büyüme çağındakiler açısından önemli olduğunu belirtiyor.

C. Uçakla çok uzak bir yere gittiğimizde vücudumuz gece gündüz saatlerindeki değişikliğe hemen uyum sağlayamaz. Bu nedenle vücudumuzun günlük uyku ritmi bozulur. Bunun sonucunda da yeme düzeninde aksamalar, baş ağrısı ve yorgunluk görülebilir. Bu tür uzun yolculuklarda uyumak, vücudumuzun gece gündüz saatlerindeki değişikliklere uyum sağlamasını kolaylaştırabilir.

D. Uyku, her biri yaklaşık 90 dakikalık döngülerden oluşur. Bu döngüler her gece 5-6 kez tekrar eder. Uyku döngüleri beş farklı evreden oluşur. İlk evrede kaslarımız gevşer, kalp atışlarımız yavaşlar ve sıcaklığımız hafifçe düşer. İkinci evrede uykumuz çok hafiftir. Üçüncü evrede daha derin bir uykuya geçeriz. Beşinci evrede ise, hızlı göz hareketleri görülür ve kalp atışlarımız hızlanır. Araştırmalara göre rüyalarımızın çoğunu bu evrende görüyoruz.

(«Uyku ve sağlığımız» adlı makaleden)

A. Metni dikkatli okuyarak aşağıdaki konuları paragrafa göre sıralayınız. 8 puan

- A.** Bilim adamlarının araştırmaları _____
B. Uyku aşamaları ve rüyalar _____
C. Uzak seyahat ve uyku _____
D. Uyku ve hormonlar _____

B. Aşağıdaki soruları okuyunuz ve doğru seçeneği işaretleyiniz. 12 puan

1. Metinde uykula ilgili aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- a. Uyku ihtiyacının yaşla doğru orantısına
b. Gelişim ve uyku ilişkisine
c. Uykusuzluğun olumsuz etkilerine

2. Metne göre melatonin hormonuyla ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- a. Az salgılanması uykusuzluğa neden olur.
b. Hücrelerin gelişmesinde doğrudan etkisi vardır.
c. Büyüme hormonunun salgılanmasında etkilidir.

3. Birinci paragrafta altı çizili ifade yerine aşağıdakilerden hangisi kullanılabilir?

- a. Uykusunu almak
b. Uykuya dalmak
c. Uyku basmak

4. Dördüncü paragraftan uyku döngüleri ve evreleriyle ilgili aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- Üçüncü ve dördüncü evrende uyku, ikinci evreye göre ağırlaşır.
- Her bir evrede vücudun sıcaklığına karşı duyarlılığında farklılık gözlenir.
- Döngülerin her biri aşağı yukarı 1,5 saat devam eder.

5. Metinde aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı vardır?

- Rüyalarımızın çoğunu neden unutuyoruz?
- Bir gece boyunca kaç defa rüya görüyoruz?
- Rüyalarımızı hangi uyku evresinde görüyoruz?

6. Metne göre hepimizin uykuya gereksinimi var ama ...

- yaşımıza göre
- cinsiyetimize göre
- mesleğimize göre

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: DİL KULLANILIMI

30 Puan

A. Doğru cevabı seçerek cümleleri tamamlayınız.

15 puan

Akıllı Priz

Diyelim ki bir yolculuktasınız ve _____(1) yerlerde harika manzaralar var ama fotoğraf makinenizin pili _____(2) algılamışsınız. Neyse ki akıllı priz çantanızda. Şarj aletinizi bu küçük prize _____(3) pillerinizi şarj edebilir, kesintisiz fotoğraf çekmenin keyfine varabilirsiniz. Bu priz, arkasındaki küçük güneş panelleri sayesinde güneş enerjisini elektrik enerjisine _____(4) size çok faydalı olabilir. Prizi kullanmak _____(5) onu güneş alan bir pencerenin veya arabanızın camına _____(6) yeterli. Priz henüz tasarım aşamında ve ne zaman _____(7) belli değil. Bu nedenle ne kadar enerji _____(8) tam olarak bilinmiyor. Ama tasarımcılar bu alınabilir prizin daha fazla enerji (9) çalışıyor. İleride tanışabilir cihazları birçok yerde şarj etmek mümkün olabilecek. Günümüzde mobil cihazların yaygın bir şekilde kullanılıyor olması, bu tarz cihazlara olan ihtiyacı da artıracak. Bu ihtiyacı _____(10) birçok firma, bu priz gibi alternatif cihazlar _____(11) konusunda birbirleriyle yarışıyor. Dolayısıyla, zaman _____(12) daha yarışlı ve daha kaliteli olacak. Kaliteli _____(13) aynı zamanda ucuz olacak. Bence _____(14) en önemli anları kaybetmek _____(15) kesinlikle bu akıllı priz elde etmelisiniz.

1. a. geçtiğiniz	b. geçen	c. geçtiğinizi
2. a. bitmesi	b. bittiğini	c. bittirdiğini
3. a. takmayınca	b. takıp	c. takmadan
4. a. dönüştürdüğü	b. dönüştürdüğü halde	c. dönüştürdüğünden
5. a. istediğinizde	b. istediğiniz gibi	c. istediğinizden

6. a. yapıştırmakları	b. yapıştırmamız	c. yapıştırmamız
7. a. üretileceği	b. üretileceğin	c. üretilmediği
8. a. depolaması	b. depolayabildiği	c. depolayabileceği
9. a. sağlayabilme	b. sağlayabilmesi için	c. sağlayabilmesinde
10. a. gördüğü zaman	b. görmekten	c. gören
11. a. geliştiği gibi	b. geliştirme	c. gelişke
12. a. ilerledikçe	b. ilerlediği halde	c. ilerlediği zaman
13. a. olduğu için	b. olmayacakları halde	c. olacakları halde
14. a. sevmedikleri	b. sevmediklerinizle	c. sevdiklerinizle
15. a. istemiyorsanız	b. istiyorsanız	c. istemediyse

B. Aşağıdaki boşlukları uygun rivayet bileşik zamanıyla tamamlayınız. 5 puan

Geçenlerde bir gece bize bir komşu konuk gelmişti. Çok komik bir adam **görün**_____ (1). Her zaman ne anlatsa kahkahalarla **güldür**_____ (2). En çok gülen de Fatoş. O, söylenenlerden bişey anlamıyor ama, herkes gülüyor diye o hepimizden çok **gülü**_____ (3). Birkaç gün sonra o komşunun işyerinde yönetim kurulu toplantısı **ol**_____ (4) ve genel müdür de toplantıya başkanlık **ed**_____ (5), ancak gülveren komşumuzu görünce herkes o kadar çok gülmeye başladılar ki, sonunda, toplantı ertelendi.

C. Altı çizili kelimelerle anlamlarını eşleştiriniz. 5 puan

1. Aile malları satılmayınca işi bozuldu, <u>yaya kaldı</u> .	a. çok düşünmek
2. Amcası, annesi öldükten sonra ona <u>kol kanat oldu</u> .	b. aşırı zayıflanmak
3. «Yeter! <u>Artık bardak su almıyor!</u> » diye bağıyordu.	c. kimseye yardımcı olmak
4. Hiç bir şey yemiyor. <u>Bir deri bir kemik oldu</u> .	d. iş yapamaz durumuna düşmek
5. Nur, sorun üzerine <u>kafa yordu</u> , ama çözüm bulamadı.	e. başka sabrı yok

D. Doğru cümle kurmak için kelimeleri sıralayınız. 5 puan

- günlerde – çok – olduğu– parti - son – arkadaşlara – bir– meşgul – halde - verdi
- gökyüzü – yağmur – kapkara – olup – aniden – başlamış - masmavi – sıcım sıcım
- yazın – sordum – izin – alamayacaklarını – arkadaşlarıma – alabilip
- beraber – dönerim - olmayacağız – elveda – geldi – ülkeme - zamanı – artık – emeklilik - meslektaşlar
- başka – beslenmesine – de – spor – edip - doğal – yiyor – dikkat – yapmaktan- yemekler

Başarılar dileriz!